

Veilig en voortvarend doorwerken in de maritieme maakindustrie

Handreiking voor het toepassen van de RIVM-richtlijnen

Versie 1 - 20 mei 2020

Dit is een handreiking voor de maritieme maakindustrie voor toepassing van de RIVM-voorschriften en de arbeidshygiënische strategie met betrekking tot het coronavirus. Dit document is een levend document en wordt aangevuld en herzien met actuele informatie of voortschrijdende inzichten. Het is dus van belang dat het meest actuele document wordt nageleefd, dit is te vinden via de link: www.maritimetechnology.nl/vragen-over-inzetbaarheid-van-werknemers-en-veilig-werken/. Dit document is opgesteld door Netherlands Maritime Technology, de brancheorganisatie van de Nederlandse maritieme maakindustrie.

Doel van deze handreiking

Doel van deze handreiking is gezond, veilig en voortvarend doorwerken mogelijk te maken voor alle werkenden in de maritieme maakindustrie (scheepswerven, maritieme toeleveranciers en aanverwante bedrijven). Uitgangspunt van deze handreiking zijn de RIVM-voorschriften* en de arbeidshygiënische strategie (de zogenaamde bronaanpak) die waarborgt dat er maximaal op wordt ingezet om maatregelen zo dicht mogelijk bij de bron te nemen.

Werken in de maritieme maakindustrie is in een aantal gevallen anders dan in andere sectoren. Zo is werken aan boord van een schip niet altijd vergelijkbaar met werken in een werkplaats en het uitvoeren van werkzaamheden aan boord van een schip met niet-Nederlandse bemanning vraagt een andere aanpak.

Hoe deze handreiking te gebruiken

Deze handreiking geeft een overzicht van de belangrijkste algemene voorschriften en maatregelen en gaat daarnaast specifiek in op zaken die anders zijn in onze sector. De RIVM-voorschriften en de arbeidshygiënische strategie zijn leidend. Deze handreiking geeft handvatten voor praktische uitvoering van de voorschriften en de strategie in onze sector. Dit document beschrijft kort de belangrijkste algemene voorschriften en maatregelen en verwijst verder zoveel mogelijk naar wettelijke en andere, bredere, informatiebronnen. Op die manier is het mogelijk om als bedrijf te kiezen voor de best

*<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19>

passende algemene maatregelen. Ook wordt voorkomen dat er een wirwar ontstaat van (deel)sectoren met eigen maatregelen. Sectorspecifieke zaken voor de maritieme maakindustrie worden uitgebreider beschreven.

RI&E

Op grond van de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) heeft de werkgever een zorgplicht: de werkgever stelt de werknemer in staat zijn werk veilig en gezond te doen. Hiervoor inventariseert de werkgever welke risico's er zijn tijdens het werk en hoe hij deze gaat aanpakken, deze zijn opgenomen in de Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) van het bedrijf.

Een coronahandreiking heeft geen juridische status binnen de Arbowetgeving en ontslaat niet van de verplichting voor ieder bedrijf of instelling om een actuele RI&E te hebben. Daarom is het belangrijk dat bedrijven en instellingen ook in hun RI&E de door corona veroorzaakte risico's onderkennen en een plan van aanpak hebben om deze risico's weg te nemen of te minimaliseren.

Indeling van deze handreiking

Overzicht algemene voorschriften en maatregelen

1. RIVM-voorschriften
2. Arbeidshygiënische strategie (bronaanpak)
3. Inrichten van verantwoordelijkheden
4. Toezicht en handhaving
5. Werken op kantoor
6. Werken in werkplaats/op locatie
7. Reizen/vervoer
8. Wat als 1,5 meter afstand niet mogelijk is?

Sectorspecifieke maatregelen

9. Werken aan boord van een schip
10. Werken aan boord van een schip met bemanning
11. Werken aan boord van een schip als onderaannemer/leverancier
12. Werken met niet-Nederlandse onderaannemers/inleenkrachten
13. Buitenlandse dienstreizen

Overzicht algemene voorschriften en maatregelen

1. RIVM-voorschriften

Het RIVM adviseert de volgende maatregelen om verspreiding te voorkomen:

- Heb je klachten? Blijf dan thuis.
- Werk zoveel mogelijk thuis.
- Houd 1,5 meter afstand van anderen, ook tijdens het werk en pauzes.
- Was vaak je handen.
- Hoest en nies in de binnenkant van je elleboog.
- Gebruik papieren zakdoekjes om je neus te snuiten en gooi deze daarna weg.
- Schud geen handen.

De meest actuele en complete voorschriften zijn te vinden op de website van het RIVM. Iets uitgebreidere informatie over maatregelen en gezondheidsadviezen is te vinden op de website van de Rijksoverheid.

2. Arbeidshygiënische strategie (bronaanpak)

Werkgevers moeten zorgen voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden van werknemers. De Arbowet verlangt dat de maatregelen in een bepaalde volgorde worden genomen. Deze zogenaamde arbeidshygiënische strategie is een hiërarchisch stelsel van beheersmaatregelen voor risico's. Hierbij wordt allereerst naar de bron van het probleem gekeken. Als daar niets aan kan worden gedaan, zijn andere maatregelen mogelijk.

De arbeidshygiënische strategie ziet er als volgt uit:

- Bronmaatregelen – Een werkgever moet eerst de oorzaak van het probleem wegnemen.
- Collectieve maatregelen – Als bronmaatregelen geen mogelijkheden bieden, moet de werkgever collectieve maatregelen nemen om risico's te verminderen.
- Individuele maatregelen – Als collectieve maatregelen niet kunnen of ook (nog) geen afdoende oplossing bieden, moet de werkgever individuele maatregelen nemen.
- Persoonlijke beschermingsmiddelen – Als de bovenste drie maatregelen geen effect hebben, moet de werkgever de werknemer gratis persoonlijke beschermingsmiddelen verstrekken.

Meer informatie over de arbeidshygiënische strategie is te vinden op de [website van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid](#).

3. Inrichten van verantwoordelijkheden

In de maritieme maakindustrie wordt veel en nauw samengewerkt door partijen uit de gehele keten. Om ervoor te zorgen dat alle partijen gezond en veilig hun werk kunnen uitvoeren is het belangrijk om stil te staan bij de verantwoordelijkheden die iedere partij heeft om dit mogelijk te maken.

- Per bedrijfslocatie en/of project wordt aangeraden om een corona-verantwoordelijke aan te stellen, denk hierbij aan medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het arbobeleid.
- Deze corona-verantwoordelijke heeft continue aandacht voor de risico's van corona en draagt zorg voor een veilige werkomgeving voor alle betrokken partijen.
- De corona-verantwoordelijke fungeert als aanspreekpunt en organiseert maatregelen en/of hulpmiddelen.
- Betrek de corona-verantwoordelijken van alle partijen (werf, (onder)aannemers, schip, etc.) bij het opstellen, formuleren, communiceren van de geldende voorschriften.
- Zorg dat alle betrokken partijen op de hoogte zijn van de maatregelen die van kracht zijn en leg dit vast.
- Maak duidelijke afspraken met elkaar over de verantwoordelijkheden die iedere partij heeft en leg dit vast.
- Wees bewust van je deelverantwoordelijkheid voor het veilig en gezond werken van anderen.
- Meldt (verdenking van) coronabesmetting en wijzigen van maatregelen aan alle betrokken partijen.
- Informeer elkaar over relevante ontwikkelingen.

4. Toezicht en handhaving

Toezicht en handhaving zijn onderdeel van de risicobeheersing. Allereerst is het de taak van de werkgever om te zorgen voor toezicht en indien nodig handhaving. Daarnaast zijn er externe partijen die belast (kunnen) zijn met de handhavingstaak.

- De corona-verantwoordelijke houdt toezicht op naleving van de maatregelen.
- Betrek de corona-verantwoordelijken van werf, (onder)aannemers, schip, etc. allemaal bij het houden van toezicht en handhaving.
- De corona-verantwoordelijke brengt updates uit met daarin aandacht voor de laatste RIVM-inzichten, aandachtspunten en best practices op het gebied van naleving van de maatregelen.

- Medewerkers worden aangemoedigd elkaar en derden aan te spreken op het gewenste gedrag.
- Zorg voor toezicht en handhaving van de regels in en om het bedrijf. Stel hiervoor een team samen die actief en zichtbaar aanwezig zijn op de werkvloer. Safety officers, projectleiders en voormannen kunnen bijvoorbeeld onderdeel zijn van dit team.
- Bij niet naleving van de maatregelen volgt een waarschuwing. Na meerdere waarschuwingen worden mensen van het werk weggestuurd.
- Houd rekening dat er naast intern toezicht en handhaving ook door externe partijen als de veiligheidsregio, politie, BOA's en de Inspectie SZW gehandhaafd kan worden.
- Voor het handelen van de Inspectie SZW in relatie tot het coronavirus is de arbeidsomstandighedenwetgeving leidend. Het hebben van een actuele Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) is een verplichting vanuit deze wetgeving. Daarom adviseren we om in de RI&E aandacht te besteden aan de risico's van het coronavirus en de maatregelen die worden genomen om die risico's te beperken.

5. Werken op kantoor

Elk kantoor en elke situatie is anders. Hieronder zijn alleen de belangrijkste maatregelen en een aantal voorbeelden genoemd. Een uitgebreider overzicht van te nemen maatregelen en voorbeelden is te vinden via

www.coronaprotocollen.nl en bij ArboNed https://www.arboned.nl/uploads/inline_Checklist_Werken_in_de_nieuwe_werkelijkheid.pdf

<https://www.arboned.nl/diensten/online-thuiswerkplek-check>

- Volg de RIVM-voorschriften, dus:
 - Heb je klachten? Blijf dan thuis.
 - Werk zoveel mogelijk thuis.
 - Houd 1,5 meter afstand van anderen, ook tijdens het werk en pauzes
 - Was vaak je handen
 - Hoest en nies in de binnenkant van je elleboog
 - Gebruik papieren zakdoekjes om je neus te snuiten en gooi deze daarna weg
 - Schud geen handen
- Zorg voor spreiding van medewerkers in tijd en ruimte, denk aan:
 - Maximumaantal medewerkers in op kantoor en maak hiervoor een rooster
 - Flexibele werkdagen en aangepaste start-/eindtijden (maak hiervoor een rooster)
 - Werkplekverdeling waarbij 1,5 meter afstand wordt bewaard
 - (Eenrichtings)looproutes naar werkplek, wc, pantry, printer, etc.
 - Aanpassing op het thuiswerkbeleid
- Zorg voor voldoende hygiëne, denk aan:
 - Regelmatig schoonmaken van 'contactoppervlakken' zoals receptie, balies, bureaus, armleuningen en stoelen en 'aanraakplekken' zoals deurklinken, koffieautomaat, kranen, kopieermachine, liftknoppen, etc.

- Beschikbaarheid van desinfectiemateriaal bij 'contactoppervlakken' en 'aanraakplekken'.
- Werk zoveel mogelijk met eigen middelen (toetsenbord, muis, werkplek en telefoon)

Duidelijke communicatie over genomen maatregelen, denk aan:

- Inzichtelijk maken wie is wanneer op kantoor en op welke werkplek
- Looproutes markeren
- Instructie over hygiëne en desinfectie
- Hoe de thuiswerkplek goed in te richten

6. Werken in werkplaats/op locatie

Elke werkplaats, kade, dok en helling is anders. Hieronder zijn alleen de belangrijkste maatregelen en een aantal voorbeelden genoemd. Een uitgebreider overzicht van te nemen maatregelen en voorbeelden is te vinden via www.coronaprotocollen.nl

- Volg de RIVM-voorschriften, dus:
 - Heb je klachten? Blijf dan thuis.
 - Werk zoveel mogelijk thuis
 - Houd 1,5 meter afstand van anderen, ook tijdens het werk en pauzes
 - Was vaak je handen
 - Hoest en nies in de binnenkant van je elleboog
 - Gebruik papieren zakdoekjes om je neus te snuiten en gooi deze daarna weg
 - Schud geen handen
- Zorg voor spreiding van medewerkers in tijd en ruimte, denk aan:
 - Maximumaantal medewerkers in werkplaats/op locatie en maak hiervoor een rooster
 - Flexibele werkdagen en aangepaste start-/eindtijden (maak hiervoor een rooster)
 - Werkplekverdeling waarbij 1,5 meter afstand wordt bewaard evenals voor bijvoorbeeld toegangspoortjes, omkleedruimtes, kantines, etc.
 - (Eenrichtings)looproutes naar omkleedruimtes, werkplek, wc, pantry, kantine, etc.
 - Vraag (onder) aannemers om voorbereidende werkzaamheden zoveel mogelijk op hun eigen locatie uit te voeren.
- Zorg voor voldoende hygiëne, denk aan:
 - Regelmatig schoonmaken 'contactoppervlakken' zoals werkbanken, kantine tafels, etc. en 'aanraakplekken' zoals deurklinken, koffieautomaten, kranen, machinebedieningen, etc.
 - Beschikbaarheid van desinfectiemateriaal bij 'contactoppervlakken' en 'aanraakplekken'
 - Werk zoveel mogelijk met eigen gereedschap en maak gereedschap na gebruik schoon
- Duidelijke communicatie over genomen maatregelen, denk aan:
 - Inzichtelijk maken wie is wanneer aan het werk en op welke werkplek
 - Looproutes markeren
 - Instructie over hygiëne en desinfectie

7. Reizen/vervoer

Hieronder zijn alleen de belangrijkste maatregelen en een aantal voorbeelden genoemd. Een uitgebreider overzicht van te nemen maatregelen en voorbeelden is te vinden op

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/verkeer-vervoer-en-reizen>

- Reis zoveel mogelijk met eigen vervoer.
- Bij reizen met het openbaar vervoer dienen de voor het openbaar vervoer geldende maatregelen te worden opgevolgd, denk aan: dragen mondkapje, afstand bewaren, etc.
- Bepaal of een zakelijke reis noodzakelijk is of dat er bijvoorbeeld op afstand (online) overleg plaats kan vinden.
- Reis alleen samen voor werk als apart vervoer niet geregeld kan worden. Als er toch samen gereisd moet worden, geldt dat samen reizen met meer dan twee personen uit verschillende huishoudens niet is toegestaan, tenzij tenminste 1,5 meter onderlinge afstand aangehouden wordt.

8. Wat als 1,5 meter afstand niet mogelijk is?

In sommige gevallen is het niet mogelijk om 1,5 meter afstand te houden van elkaar, bijvoorbeeld bij het installeren van zware apparatuur of montagewerkzaamheden. In deze gevallen wordt aangeraden om de volgende beheersmaatregelen te nemen:

- Voorkom fysiek contact met elkaar (pas indien nodig de werkvolgorde aan, plaats een scherm tussen twee mensen, etc.).
- Beperk de tijd dat je nauw samenwerkt (stel bijvoorbeeld een tijdslimiet in).
- Beperk het aantal mensen dat tegelijkertijd op dezelfde locatie werkt (b.v. maximaal aantal per zone/ één activiteit per zone).
- Zorg ervoor dat er in vaste groepen/ tweetallen (buddies) wordt gewerkt om contact met andere mensen te beperken.
- Zijn bovengenoemde maatregelen geen van allen mogelijk, gebruik dan persoonlijke beschermingsmiddelen zoals een mond-of gelaatsmasker en handschoenen.

De gekozen werkwijze om binnen 1,5 meter van elkaar te werken moet worden goedgekeurd door de Corona-verantwoordelijke. Motiveer waarom er binnen 1,5 meter van elkaar gewerkt moet worden en leg dit vast. Indien niet voldaan kan worden aan deze beheersmaatregelen, kunnen de werkzaamheden niet worden uitgevoerd.

In de [corona handreiking van de FME/Metaalunie](#) is aanvullende informatie opgenomen over wat te doen als 1,5 meter afstand niet mogelijk is.

Sectorspecifieke maatregelen

9. Werken aan boord van een schip

Een schip bevat veel kleine ruimtes en de aard van de werkzaamheden vergt soms meerdere mensen. Ook zijn er in veel gevallen slechts een aantal looproutes om van en naar bepaalde locaties te gaan.

- De RIVM-voorschriften en de arbeidshygiënische strategie zijn leidend.
- Houd 1,5 meter afstand. Wanneer dit niet haalbaar is dienen aanvullende beheersmaatregelen te worden genomen. Deze staan in dit document onder '8 *Wat als 1,5 meter afstand niet mogelijk is?*' vermeld.
- De geldende voorschriften en maatregelen zijn voor zover van toepassing onderdeel van werkinstructies, toolbox talks en permit systematieken.
- Ga planmatig te werk (bijv. per werkzaamheid, ruimte of dagdeel) en houdt hierbij rekening met zaken als looproutes, werkvolgorde, werken in shifts, benodigde mensen, materialen en gereedschappen.
- Er kan een indeling worden gemaakt van hoeveel mensen in een bepaalde ruimte aanwezig mogen zijn, dit is afhankelijk van verschillende zaken waaronder de indeling van de ruimte, looproutes en de aard van de werkzaamheden. Ook kan worden gewerkt met tijdslots voor verschillende disciplines in bepaalde ruimtes om verschillende werkzaamheden niet met elkaar in conflict te laten komen en om de samenstelling van groepen mensen zoveel mogelijk gelijk te houden.
- Bij het opstellen van een plan en een indeling dienen alle partijen betrokken te zijn (o.a. werf, (onder)aannemers en bemanning). Maak duidelijke afspraken over de verantwoordelijkheden.
- Om te voorkomen dat er te veel mensen in een bepaalde ruimte aanwezig zijn, kan worden gewerkt met een 'tag-systeem', er kan een deurwacht worden ingesteld of ruimtes kunnen worden afgezet.
- Medewerkers werken zoveel mogelijk met eigen gereedschap. Wanneer er gezamenlijke gereedschappen worden gebruikt zal er een mogelijkheid tot desinfectie op de werkplek moeten zijn.
- Wanneer een schip op de werf ligt kunnen er maatregelen worden genomen om de stromen van mensen aan boord zoveel mogelijk te scheiden. Denk hierbij aan een-richtingsverkeer op de gangway (indien er twee gangways zijn), in de gangboorden en de accommodatie (binnenlangs omhoog/buitenom naar beneden). Indien scheiden niet mogelijk is kunnen er voorrangsregels worden opgesteld, bijvoorbeeld trap op heeft voorrang op trap af. Op drukke punten kan worden gewerkt met instructieborden. En bij passeren wenden mensen hun gezicht van elkaar af.
- Bij aan en van boord gaan is er een mogelijkheid om handen te wassen/ desinfecteren.
- Toezicht op naleving van de maatregelen aan boord is belangrijk.

10. Werken aan boord van een schip met bemanning

Vaak is er bemanning aan boord van een schip. (Een deel van) deze bemanning is in veel gevallen niet-Nederlands. Ook varen veel schepen onder een niet-Nederlandse vlag. In alle gevallen is het zaak dat er voor en tijdens het aan boord gaan informatie wordt ingewonnen en duidelijke afspraken worden gemaakt met de bemanning.

- De RIVM-voorschriften en de arbeidshygiënische strategie zijn leidend.
- Houdt 1,5 meter afstand. Wanneer dit niet haalbaar is dienen aanvullende beheersmaatregelen te worden genomen. Deze staan in dit document onder '8 *Wat als 1,5 meter afstand niet mogelijk is?*' vermeld.
- De onder het punt '9 *werken aan boord van een schip*' genoemde aanwijzingen zijn van toepassing.
- Voordat er aan boord wordt gegaan, moet informatie worden ingewonnen over de gezondheidssituatie van alle bemanningsleden. Er moet worden bevestigd dat er geen bemanningsleden aan boord zijn die de afgelopen 14 dagen contact hebben gehad met een persoon met een coronabesmetting. En ook dat er geen bemanningsleden aan boord zijn met koorts, luchtwegklachten zoals hoesten, verkoudheid, niezen of kortademigheid.
- Voordat er aan boord wordt gegaan moet aan de bemanning worden aangegeven welke preventieve maatregelen er gelden voor de medewerkers die aan boord zullen gaan. Ook moet informatie worden ingewonnen over mogelijke maatregelen die gelden aan boord van het schip zelf.
- Indien blijkt dat bemanningsleden zich niet aan de voorgeschreven maatregelen houden, worden de werkzaamheden direct gestopt. Er wordt contact opgenomen met de kapitein of technisch inspecteur om de afspraken nogmaals door te nemen en een veilige werksituatie te creëren. Alleen wanneer er vertrouwen is in een juiste opvolging, zullen de werkzaamheden worden vervolgd.
- Wanneer een schip voor werkzaamheden op een werf ligt of aan de kade en er is een dagelijkse werkbespreking, dienen de voorschriften en maatregelen onderdeel te zijn van dit overleg.

11. Werken aan boord van een schip als onderaannemer/leverancier

Onderaannemers en leveranciers in de maritieme maakindustrie werken aan boord van schepen over de hele wereld. Deze schepen kunnen onderweg zijn, in de haven liggen, op een werf liggen, etc. Onder al deze wisselende omstandigheden is het belangrijk om als onderaannemer/leverancier oog te hebben voor de risico's van het coronavirus en de maatregelen die worden genomen om die risico's te beperken.

- De RIVM-voorschriften en de arbeidshygiënische strategie zijn leidend.
- Houdt 1,5 meter afstand. Wanneer dit niet haalbaar is dienen aanvullende beheersmaatregelen te worden genomen. Deze staan in dit document onder '8 *Wat als 1,5 meter afstand niet mogelijk is?*' vermeld.
- De onder het punt '9 *werken aan boord van een schip*' genoemde aanwijzingen zijn van toepassing.
- De onder het punt '10 *werken aan boord van een schip met bemanning*' genoemde aanwijzingen zijn van toepassing.
- Voor start van de werkzaamheden wordt nagegaan welke maatregelen aan boord zijn genomen, wie er allemaal aan het werk zijn en wie voor naleving van de maatregelen verantwoordelijk is.
- Neem een actieve rol bij het gezamenlijk opstellen van een plan en indeling van de werkzaamheden aan boord.

12. Werken met niet-Nederlandse onderaannemers/inleenkrachten

De maritieme maakindustrie is een zeer internationale sector. Werknemers werken vaak in het buitenland en er werken ook regelmatig niet-Nederlandse onderaannemers of inleenkrachten aan of op schepen. Uiteraard gelden voor iedereen dezelfde maatregelen.

- De RIVM-voorschriften en de arbeidshygiënische strategie zijn leidend.
- Houdt 1,5 meter afstand. Wanneer dit niet haalbaar is dienen aanvullende beheersmaatregelen te worden genomen. Deze staan in dit document onder '8 *Wat als 1,5 meter afstand niet mogelijk is?*' vermeld.
- Onderaannemers en uitzendbureaus worden op de hoogte gebracht van de geldende maatregelen en instrueren hun medewerkers. Deze medewerkers zijn zich bewust van de maatregelen voordat zij aan het werk beginnen.
- Het is raadzaam om de geldende maatregelen te vertalen in de gangbare talen van de mensen op de werkvloer en deze ook zichtbaar te maken rondom de werkvloer, bijvoorbeeld met behulp van herkenbare pictogrammen.
- Mogelijk is voor deze groep aanvullend toezicht nodig om zorg te dragen dat de maatregelen correct worden nageleefd.
- Bij niet naleving van de maatregelen volgt een waarschuwing. Na meerdere waarschuwingen worden mensen van het werk weggestuurd.

13. Buitenlandse dienstreizen

De maritieme maakindustrie is een zeer internationale sector. Buitenlandse dienstreizen komen dan ook vaak voor om bijvoorbeeld installatiewerk uit te voeren of service te verlenen. Ook gedurende deze reizen is het zaak de risico's te minimaliseren.

- Probeer de klant zoveel mogelijk op afstand van dienst te zijn met behulp van videovergaderingen of andere digitale hulpmiddelen.
- Stel voor iedere voorgenomen reis de noodzaak om te reizen vast, motiveer waarom de reis noodzakelijk is.
- Dienstreizen kunnen alleen doorgang vinden als er veilig gereisd, geslapen en gegeten kan worden door de medewerkers.

- Als reizen noodzakelijk is houdt dan ook zoveel mogelijk 1,5 meter afstand.
- Reis indien mogelijk met de auto om het contact met anderen te minimaliseren. Hierbij geldt dat samen reizen met meer dan twee personen uit verschillende huishoudens niet is toegestaan, tenzij tenminste 1,5 meter onderlinge afstand aangehouden wordt.
- Ga na of er inreis-, sociale, - en/of andere restricties gelden in het te bezoeken land of regio. Informatie hierover is onder andere te raadplegen op de volgende websites:
 - <https://www.rvo.nl/coronavirus/veelgestelde-vragen-zakendoen-en-coronavirus-land>
 - <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/verkeer-vervoer-en-reizen/reizen-buitenland>
 - <https://www.nederlandwereldwijd.nl/documenten/vragen-en-antwoorden/vragen-en-antwoorden-reisadviezen-coronavirus>
- Voorzie medewerkers die op reis gaan indien mogelijk van een recente coronavrij verklaring die is verstrekt door een erkende arts.
- Vraag om een gevalideerde uitnodiging van de te bezoeken partij die gebruikt kan worden bij (grens-)autoriteiten om aan te kunnen tonen waarom er wordt gereisd.
- Zoek voor vertrek uit welke mogelijkheden er zijn om binnen het te bezoeken land transportbewegingen te maken. Provincies, regio's en zones binnen een land kunnen aanvullende beperkende regels hebben.
- Houd er rekening mee dat catering aan boord van vliegtuigen en voorzieningen op vliegvelden in deze corona tijden soms erg beperkt zijn. In geval van langere reisduur, overstap etc. is het goed om zelf ook wat droog voedsel mee te nemen.
- Informeer voor vertrek naar de medische voorzieningen ter plaatse. Waar kunnen medewerkers terecht in geval van een incident of ziekte.
- Tijdens de dienstreis kunnen regels veranderen waardoor medewerkers langer en/of met minder vrijheden in het buitenland moeten verblijven. Bereid uw medewerkers en hun familie hierop voor.
- Zorg dat reizende medewerkers alle relevante documentatie (ook) in papieren vorm bij zich hebben.
- Controleer de dekking bij uw reisverzekering.
- Bij terugkomst van de medewerker in Nederland volg dan de voorschriften van de overheid die gelden voor terugkeer uit het bezochte land of regio.

Disclaimer: Hoewel de auteurs uiterste zorg hebben betracht bij het opstellen van deze handreiking, aanvaardt Netherlands Maritime Technology geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die het directe of indirecte gevolg is van handelingen en/of beslissingen die (mede) gebaseerd zijn op de informatie en adviezen die in deze handreiking staan.

**NETHERLANDS
MARITIME
TECHNOLOGY**

Netherlands Maritime Technology

Willemswerf • Boompjes 40 • 3011 XB Rotterdam
Postbus 23541 • 3001 KM Rotterdam

T +31 (0)88 44 51 000

E info@maritimetechnology.nl

I www.maritimetechnology.nl